

Załącznik nr 1 do
Zarządzenia nr 174/2018
Burmistrza Miasta i Gminy Strzelin
z dnia 6 lipca 2018 r.

Uchwała nr /2018
Rady Miejskiej Strzelina
z dnia 2018 roku

**w sprawie przyjęcia „Programu szczepień profilaktycznych przeciw grypie dla osób
w wieku 65 lat i powyżej z terenu Miasta i Gminy Strzelin“**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 w związku z art. 7 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.) oraz art. 7 ust. 1 pkt. 1 i art. 48 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938 z późn. zm.) oraz art. 114 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. ustawy o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 160 z późn. zm.) Rada Miejska Strzelina uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się program profilaktyki zdrowotnej na lata 2018-2020 pn.: „Program szczepień profilaktycznych przeciw grypie dla osób w wieku 65 lat i powyżej z terenu Miasta i Gminy Strzelin”.

§ 2. Środki finansowe na realizację Programu na lata 2018-2020 sfinansowane zostaną z budżetu Gminy Strzelin, dział 851 - ochrona zdrowia, rozdział 85195, w kwocie 120.000,00 zł (słownie: sto dwadzieścia tysięcy złotych).

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Strzelin.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie w dniu podjęcia.

BURMISTRZ
Dorota Pawluk

UZASADNIENIE

Wykazano, iż szczepienie przeciwko grypie jest bezpieczną i skuteczną metodą profilaktyki powikłań pogrypowych w grupach wysokiego ryzyka. Corocznie szczepienia przeciwko grypie rekomendowane są przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) jako metoda prewencji wtórnej oraz zapisane przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Programie Szczepień Ochronnych na 2018 r. jako szczepienie zalecane. Zgodnie z wymogami Światowej Organizacji Zdrowia stwierdza się celowość corocznych szczepień osób z tzw. grup wysokiego ryzyka, do której należą m.in. osoby powyżej 65 roku życia. Wśród starszych osób szczepienia zapobiegają poważnym zachorowaniom i powikłaniom w ok. 60 % przypadków, a zgonom – do 80%.

Program uzyskał pozytywną opinię Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Program zostanie sfinansowany w całości z budżetu Gminy Strzelin.

Skutki finansowe dla budżetu Gminy Strzelin: 120.000,00 zł.

BURMISTRZ
Dorota Pawluk

Załącznik do Uchwały Nr/2018

Rady Miejskiej Strzelina z dnia

STRZELIN

**PROGRAM SZCZEPIEŃ
PROFILAKTYCZNYCH PRZECIWIW GRYPIE
DLA OSÓB
W WIEKU 65 LAT I POWYŻEJ
Z TERENU MIASTA I GMINY STRZELIN**

OKRES REALIZACJI: LATA 2018-2020

Autor programu: GMINA STRZELIN

ul. Ząbkowicka 11, 57-100 Strzelin

I. Opis problemu zdrowotnego.

1. Problem zdrowotny.

Grypa jest groźną, zakaźną chorobą wirusową atakującą i rozwijającą się w drogach oddechowych mogącą powodować ciężkie i uciążliwe objawy infekcyjne spowodowane zakażeniem wirusem, który przenoszony jest drogą kropelkową, a czasami także poprzez kontakt ze skażoną powierzchnią. Epidemie grypy występują zwykle w okresie jesienno-zimowym. Objawy grypy pojawiają się nagle (czasem w ciągu zaledwie kilku godzin) i mogą trwać od kilku dni do kilku tygodni.

Wirusy atakują komórki nabłonka dróg oddechowych, w których się namnażają powodując w konsekwencji ich martwicę sprzyjającą rozwojowi patogenów bakteryjnych.

Wirusy grypy z uwagi na swoją łatwość rozprzestrzeniania się, częste mutacje oraz objawy chorobowe trudne do zdiagnozowania, rodzą ryzyko powstania groźnych dla zdrowia i życia powikłań pogrypowych.

Według danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) co roku na grypę choruje na świecie od 330 milionów do 1,575 miliarda ludzi, z czego umiera od 0,5 miliona do 1 miliona.

Grypa powoduje zachorowania o charakterze epidemii, które występują co roku oraz zachorowania o charakterze pandemii, mają zasięg ogólnoswiatowy i wywoływane są przez nowy typ/podtyp wirusa grypy (np. ptasi wirus, wirus „świńskiej grypy”), na który większość populacji nie jest uodporniona i który z łatwością przenosi się z człowieka na człowieka.

W Polsce w sezonie epidemicznym 2014/2015 odnotowano 3,77 mln zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę oraz ponad 9 tys. hospitalizacji i 15 zgonów. Wśród osób starszych, czyli osób które ukończyły 65 rok życia, grypa uważana jest za jedną z głównych przyczyn zgonów. Najnowsze meldunki Zakładu Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru Pracowni Monitorowania Analizy i Sytuacji Epidemiologicznej wskazują, że tylko w okresie od 8 do 15 lutego 2018 roku zarejestrowano w Polsce ogółem 271.777 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę. Średnia zapadalność wyniosła 88,4 na 100 tys. ludności. Odnotowano 4 zgony z powodu grypy.¹

Wirusy grypy zaklasyfikowane są w trzech typach: A, B i C. Epidemiczne zachorowania u ludzi wywołują typy A rzadziej B. Sprawcą groźnych pandemii jest wirus A. Za sezonowe zachorowania i epidemie, które powtarzają się średnio co trzy lata, odpowiada wirus B. Najłagodniejszy wirus C atakuje głównie dzieci. Typ A wirusów grypy podzielony jest na podtyp na podstawie właściwości antygenowych ich antygenów powierzchniowych-neuraminidazy (N) i hemaglutyniny (H). Grypę sezonową najczęściej wywołują wirusy podtypów AH1N1 oraz AH3N2.

W polskim Programie Szczepień Ochronnych (PSO) znajdują się szczepienia obowiązkowe i zalecane. Wśród szczepień zalecanych znajduje się także szczepienie przeciw grypie. Obejmują one też zdrowe dzieci od 6 miesiąca życia do 18 roku życia, także kobiety w ciąży i osoby w wieku powyżej 55 lat. Niestety, mimo istnienia i propagowania tych rekomendacji, stan zaszczepienia przeciw grypie w naszym kraju jest skrajnie niski.

Zgodnie z apelem WHO należy dążyć do zwiększenia liczby tych szczepień. Fakty niezbitnie wskazują na potrzebę i bezpieczeństwo wykonywania szczepień w celu ochrony jednostek i populacji przed chorobami zakaźnymi.

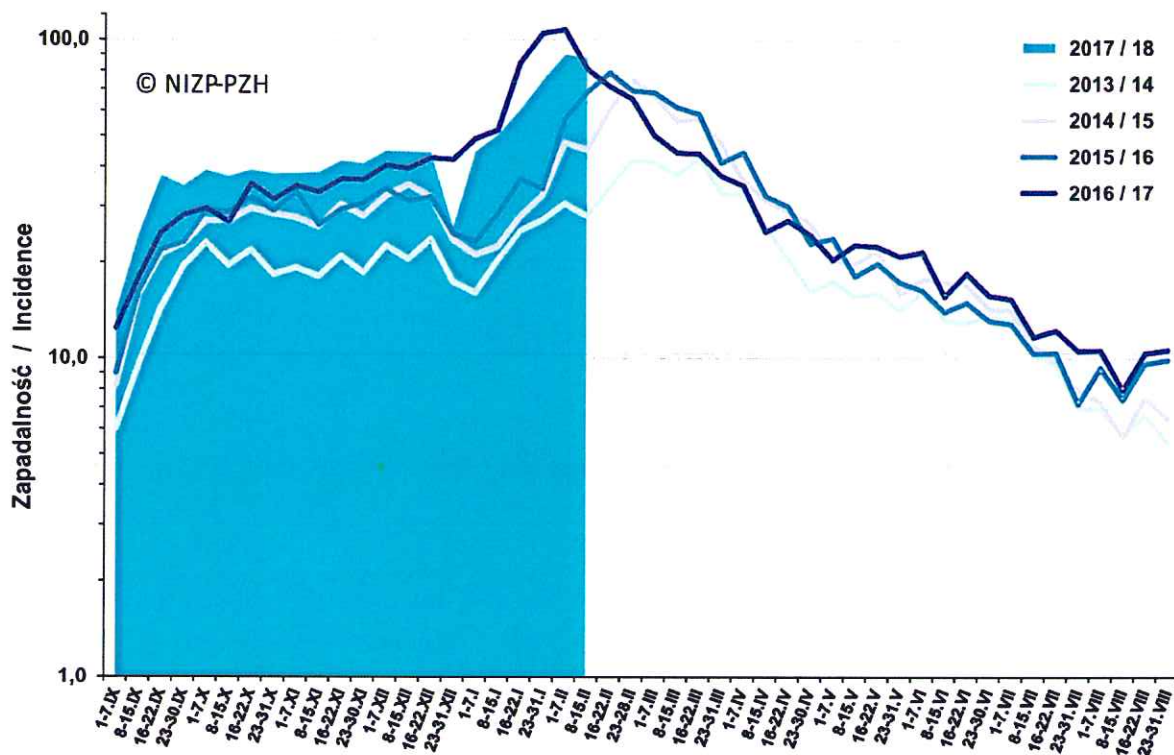
Grypa często ma przebieg bardzo gwałtowny z ostrymi objawami, wśród których po okresie inkubacji możemy wyróżnić:

- objawy ogólne: gorączka (temperatura ciała powyżej 38° C), uczucie ogólnego rozbicia, przeczulica skóry, dreszcze;
- objawy ze strony układu oddechowego: surowicza wydzielina z nosa, ból gardła, chrypka, bóle w klatce piersiowej, suchy kaszel prowokujący wymioty;
- objawy ze strony innych układów: ból głowy, brak łaknienia, bóle mięśniowe, zawroty głowy, biegunka i wymioty, senność i ospałość;
- objawy żołądkowo-jelitowe: głównie nudności i wymioty.

Wirus grypy podlega częstym mutacjom, aby zapewnić skuteczną profilaktykę należy powtarzać szczepienia co sezon. WHO (Światowa Organizacja Zdrowia) regularnie weryfikuje skład szczepionki i publikuje swoje zalecenia.

2. Epidemiologia.

Grypa to ostra choroba zakaźna wywołana przez wirusy grypy. W Polsce sezon wzmożonych zachorowań na grypę trwa od października do kwietnia – przy czym najwyższy szczyt zachorowań przypada między styczniem a marcem. Według danych Światowej Organizacji Zdrowia, na grypę zapada rocznie od 5 do 15% populacji, czyli w Polsce jest to kilka milionów osób. Dużym problemem zdrowotnym w przypadku grypy jest znaczny wskaźnik groźnych dla zdrowia powikłań, szczególnie u osób starszych z chorobami przewlekłymi. Do najczęściej występujących powikłań należy zapalenie płuc oraz zapalenie górnych dróg oddechowych. Powodem tych powikłań są często zakażenia pneumokokami. Do innych zaliczymy zapalenie mięśnia sercowego, zapalenie mięśni, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenie nerwów obwodowych, zapalenie nerek, posocznica oraz zaostrzenie chorób przewlekłych takich jak cukrzyca, przewlekła choroba obstruktoryjna płuc, choroba niedokrwienna serca. Każdego roku na świecie na skutek ciężkich powikłań pogrypowych życie traci od 250 000 do 500 000 osób. Większość zgonów dotyczy pacjentów w wieku powyżej 65 lat osłabionych przez inne niż grypa choroby.

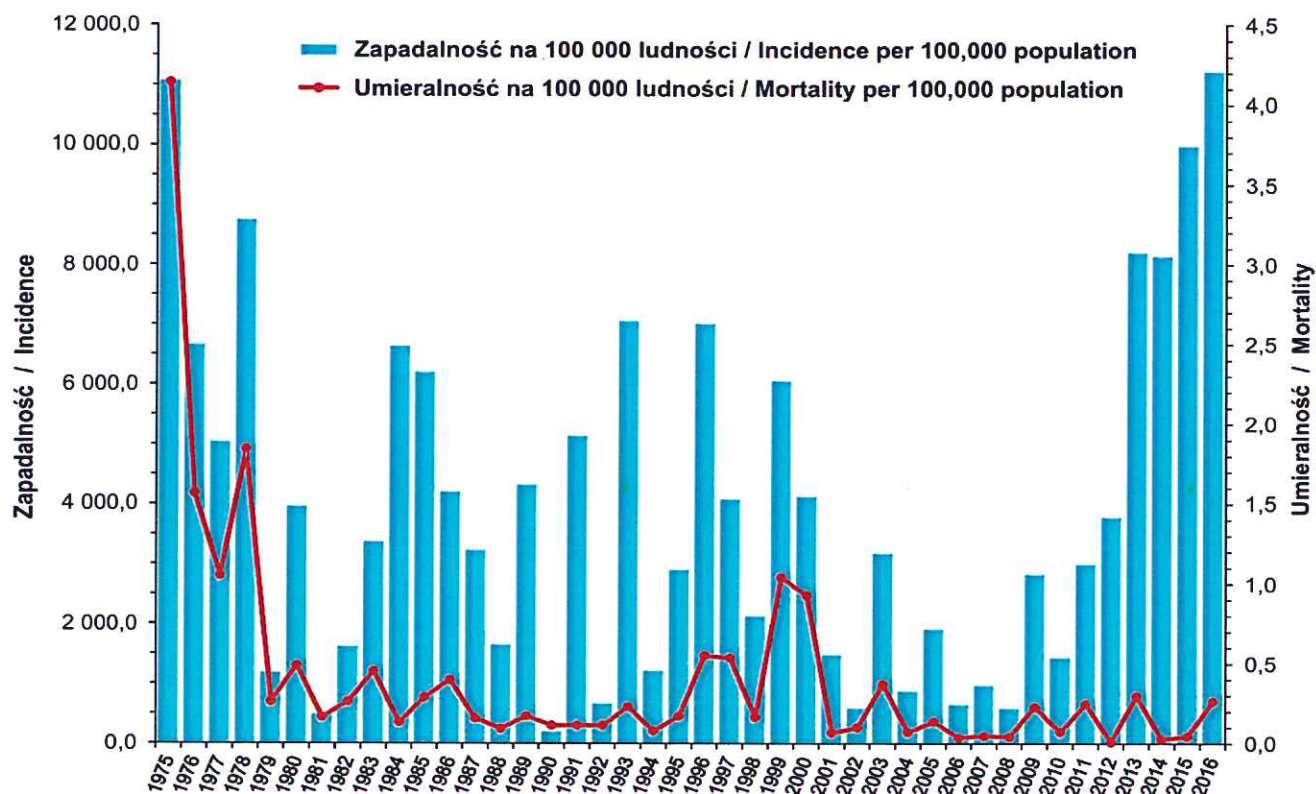
Tab. 1. Zachorowania i podejrzenia zachorowań na gripę. Średnia dzienna zapadalność (na 100 tys. ludności) wg tygodniowych meldunków w sezonie 2017/18 w porównaniu z sezonami 2013/14 - 2016/17²

W Polsce od kilku lat obserwuje się wzrost zachorowań na gripę i choroby z objawami grypopodobnymi, a także odnotowuje się rosnącą liczbę hospitalizacji z powodu grypy i jej powikłań.

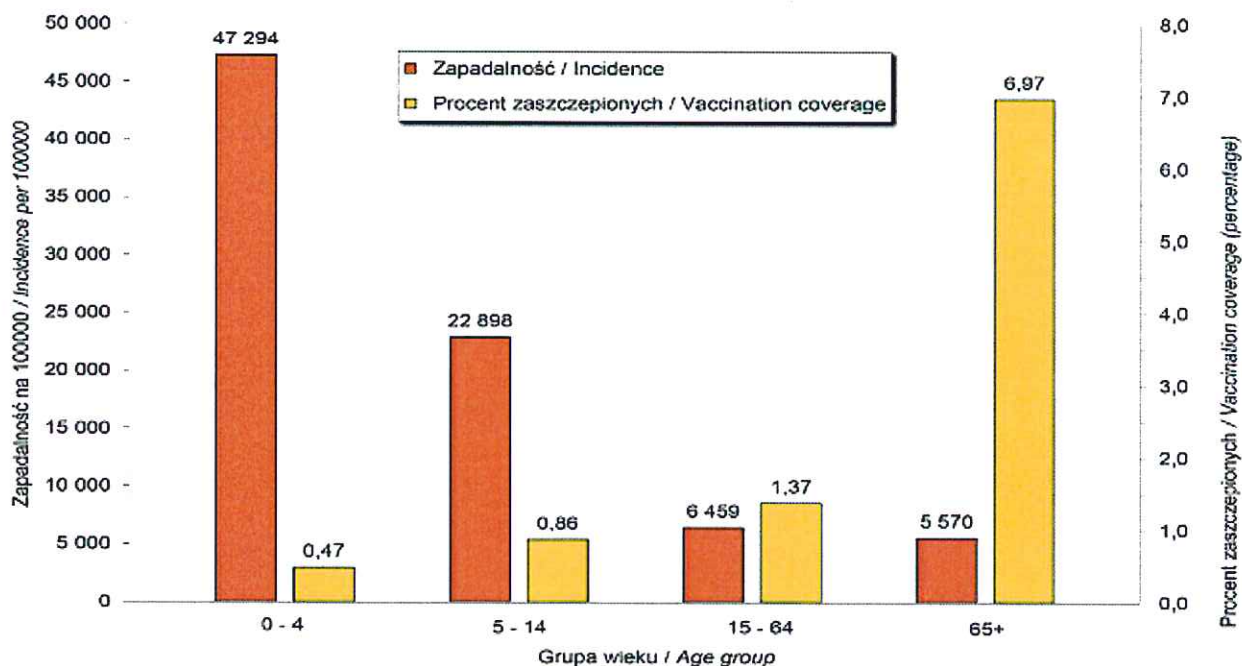
1.09-30.08	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Zachorowania	2 742 612	3 752 371	4 035 420	4 807 265
zmiana	-	37%	8%	19%
Hospitalizacje	9 302	12 140	16 041	16 866
zmiana	-	31%	32%	5%
Zgony	15	11	140	25

Tab. 2. Liczba zachorowań na gripę i podejrzeń zachorowań na gripę, hospitalizacji i zgonów z powodu grypy w kolejnych sezonach epidemicznych w Polsce³

Powyższe dane wskazują na coraz lepszą świadomość społeczeństwa na temat możliwości zachorowania na gripę i powszechną diagnostykę choroby, która uwzględnia diagnostykę różnicową infekcji dróg oddechowych.

Tab. 3. Zapadalność na grypę i podejrzenia grypy oraz umieralność z powodu grypy (na 100 tys. ludności) w latach 1975 – 2016⁴

Tab. 4. Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę w 2015 r. Zapadalność na 100.000 ludności i procent zaszczepionych przeciw grypie wg wieku⁵

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Strzelinie przekazał dane dotyczące zachorowań na grypę wśród mieszkańców powiatu strzeńskiego i Gminy Strzelin. Dane opracowano na podstawie okresowych „Meldunków o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę” MZ-55 nadesłanych do powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej w systemie tygodniowym przez jednostki ochrony zdrowia, do których zgłosili się chorzy. W meldunkach zgodnie z definicją grypy przyjętą na potrzeby nadzoru nad chorobami zakaźnymi w krajach Unii Europejskiej – wykazuje się grypę rozpoznaną klinicznie i lub laboratoryjnie oraz wszystkie rozpoznane zachorowania grypopodobne i ostre zakażenia dróg oddechowych.

Zgodnie z danymi pozyskanymi od Państwowego Inspektora Sanitarnego w Strzelinie w 2017 roku w gminie Strzelin odnotowano 1 489 zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę, w tym 205 wśród osób w wieku 65+. Z kolei w obecnym roku (do 15.03.2018 r.) ogółem odnotowano 355 zachorowań oraz podejrzeń na grypę, w tym 52 wśród osób w wieku 65+. W gminie Strzelin w 2017 roku łącznie zaszczepiono przeciw rypie 493 osoby, z czego 193 były w wieku 65+.

Dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab.5. Tabela zestawienie zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę wg wieku chorych na terenie powiatu Strzelin i Gminy Strzelin w okresie od 2013 r. do 15.03.2018r.

Lata	Wiek	Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę		Hospitalizacje		Liczba zgonów		Liczba zaszczepionych / grypie	
		Powiat	Gmina Strzelin	Powiat	Gmina Strzelin	Powiat	Gmina Strzelin	Powiat	Gmina Strzelin
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2013	0-4	335	33	0	0	0	0	9	10
	5-14	486	85	0	0	0	0	34	56
	15-64	764	142	0	0	0	0	148	321
	>65	300	25	0	0	0	0	159	129
Razem		1885	285	0	0	0	0	350	516
2014	0-4	76	15	0	0	0	0	2	13
	5-14	197	66	0	0	0	0	17	57
	15-64	546	132	0	0	0	0	181	250
	>65	312	86	0	0	0	0	136	156
Razem		1131	299	0	0	0	0	336	476
2015	0-4	134	27	0	0	0	0	6	15
	5-14	318	57	0	0	0	0	28	59
	15-64	1067	349	3	1	1	1	229	240
	>65	396	26	0	0	0	0	173	183
Razem		1915	459	3	1	1	1	436	497
2016	0-4	164	43	0	0	0	0	4	18
	5-14	463	90	0	0	0	0	25	53
	15-64	844	123	1	1	0	0	204	225
	>65	568	9	0	0	0	0	196	170
Razem		2039	265	1	1	0	0	429	466
2017	0 - 4	489	196	2	1	0	0	5	17
	5 - 14	878	389	1	0	0	0	10	54
	15-64	2157	699	0	0	0	0	237	229
	> 65	746	205	3	1	0	0	181	193
Razem		4270	1489	6	2	0	0	433	493

2018 (do 15.03.18)	0-4	179	56	15	11	0	0	dane przekazywane na koniec roku sprawozdawczego
	5-14	236	50	0	0	0	0	
	15-64	646	197	0	0	0	0	
	>65	183	52	1	0	0	0	
Razem		1244	355	16	11	0	0	

3. Populacja podlegająca jednostce samorządu terytorialnego i populacja kwalifikująca się do włączenia do programu.

Na terenie Gminy Strzelin według danych Ewidencji Ludności Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie na dzień 30.06.2018 roku zamieszkują 21 337 osoby, w tym 3 807 osoby w wieku 65 lat i powyżej, co stanowi 17,84% populacji Gminy Strzelin.

4. Obecne postępowanie związane z omawianym problemem zdrowotnym ze szczególnym uwzględnieniem gwarantowanych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Profilaktyka w przypadku grypy polega na stosowaniu szczepień ochronnych, leków przeciwwirusowych i przestrzeganiu podstawowych zasad higieny, noszeniu maseczek, profilaktyce farmakologicznej oraz izolacji chorych. Obecnie, w sytuacji pojawienia się problemów związanych z zachorowaniem na wirusa grypy udzielana jest pomoc pacjentowi w ramach podstawowej opieki zdrowotnej przez działające na terenie gminy Strzelin podmioty lecznicze. Szczepienia przeciw grypie znajdują się grupie szczepień zalecanych, ale niefinansowanych ze środków znajdujących się w budżecie Ministerstwa Zdrowia. Jak wynika z ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2017 r. poz. 1938 z późn. zm), do zadań własnych gminy należy w szczególności opracowanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców. Uwzględniając omówione powyżej aspekty, a także brak refundacji w Polsce szczepień przeciwko grypie, Gmina Strzelin postanowiła wdrożyć program szczepień przeciwko grypie skierowany do osób od 65 roku życia.

5. Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu.

Szczepienia to najskuteczniejszy sposób zapobiegania infekcjom i powikłaniom. Szczepienia przeciw grypie chronią przed powikłaniami pogrypowymi, które mogą pozostawić zdrowotne konsekwencje do końca życia np. konieczność przejścia na rentę inwalidzką, a nawet zakończyć się zgonem z powodu zaostrzenia istniejących lub pojawienia się nowych chorób przewlekłych, szczególnie ze strony układu oddechowego, krążenia, nefrologiczne, neurologiczne, ze strony ośrodkowego układu nerwowego, schorzenia naczyniowe mózgu, psychiatryczne, poronienia, jak również zakończyć się zgonem ciężarnej kobiety. Powikłania pogrypowe mogą dotknąć wszystkich bez względu na wiek.

Liczne badania wykazują, że skuteczność szczepionki przeciwko grypie wynosi:

- od 70% - 90% w przypadku ludzi zdrowych poniżej 65 roku życia
- od 50% -70% w grupach podwyższonego ryzyka.

Co sezon epidemiczny opracowywana i rekomendowana przez WHO (Światową Organizację Zdrowia) jest nowa szczepionka przeciw grypie, na podstawie szczepów wirusa krążących aktualnie na półkuli północnej (luty) i dla półkuli południowej (wrzesień), uwzględniając zmiany antygenowe wirusów krążących w populacji. W Polsce dostępne są szczepionki inaktywowane zawierające cząstki wirusa grypy (typu „split”) lub powierzchniowe białka wirusa grypy (typu „subunit”). Od sezonu epidemicznego 2017/2018 szczepionki przeciw grypie dostępne na polskim rynku są trójskładnikowe lub czteroskładnikowe. Dostępność szczepionek danego producenta na rynku farmaceutycznym zależy od sezonu epidemicznego. Jednak skład wszystkich z tych szczepionek jest taki sam w danym sezonie epidemicznym. Zawierają one antygeny tych samych 3 lub 4 różnych szczepów wirusa grypy, rekomendowanych producentom szczepionek przez WHO (Światowa Organizacja Zdrowia). Aktualnie brak jest refundowanych szczepień przeciw grypie w ramach powszechnego kalendarza szczepień ochronnych.

Szczepienia przeciwgrypowe przynoszą, poza indywidualnymi korzyściami również korzyści społeczne. Przerwany jest łańcuch infekcji- jeśli wystarczająco dużo osób podda się szczepieniom uzyska się efekt, polegający na zapobieżeniu powstawania i rozprzestrzeniania się epidemii grypy.

Celowość wdrożenia programu szczepień w Gminie Strzelin potwierdzają fakty, zarówno ze względów ekonomicznych jak i epidemiologicznych. Wdrożenie programu spotęguje dostępność do szczepionki, co poprawi stan zdrowia lokalnej społeczności. Przeprowadzenie bezpłatnej profilaktyki szczepień prawdopodobnie skłoni osoby wieku 65+ do regularnego poddawania się szczepieniom. Osoby te często ze względu na swoje niskie zasoby finansowe (emerytury i renty) miały tę możliwość ograniczoną.

II. Cele programu.

1. Cel główny.

- 1) Zmniejszenie liczby zachorowań na grypę i zapobieganie powikłaniom pogrypowym u mieszkańców w wieku 65+ zameldowanych na pobyt stały na terenie gminy Strzelin, poprzez przeprowadzenie skutecznych szczepień, szczepionką czterowalentną w okresie od września 2018 roku do końca grudnia 2020 roku.

2. Cele szczegółowe.

- 1) zwiększenie dostępności do bezpłatnych szczepień profilaktycznych przeciwko grypie, dla osób powyżej 65 roku życia zameldowanych na pobyt stały w gminie Strzelin;
- 2) obniżenie wskaźnika zachorowalności oraz poważnych powikłań po przebytej chorobie w objętej działaniami populacji;

- 3) zmniejszenie hospitalizacji i wizyt ambulatoryjnych z powodu grypy i jej powikłań objętej programem populacji;
- 4) zmniejszenie ilości zgonów z powodu grypy i jej powikłań w objętej programem populacji;
- 5) wzrost wiedzy mieszkańców gminy Strzelin na temat zagrożeń wynikających z grypy;
- 6) wyrównanie szans w zakresie dostępu do świadczeń medycznych niefinansowanych ze środków publicznych, osób znajdujących się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej.

3. Oczekiwane efekty.

- 1) zmniejszenie ilości zachorowań na grypę i powikłań wśród populacji objętej programem;
- 2) wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców o zagrożeniach spowodowanych grypą i jej powikłaniami oraz w zakresie szczepień przeciw tej chorobie;
- 3) poprawa jakości życia beneficjentów programu;
- 4) efekty ekonomiczne tzn. zmniejszenie kosztów hospitalizacji i wizyt ambulatoryjnych na skutek grypy i jej powikłań.

4. Mierniki efektywności odpowiadające celom programu polityki zdrowotnej.

Porównanie danych epidemiologicznych z zakresu zachorowań na grypę z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Strzelinie w poszczególnych latach realizowania programu w zestawieniu z danymi dotyczącymi zapadalności na grypę w gminie Strzelin przed rozpoczęciem programu.

W czasie realizacji programu szczegółowo analizowane będą:

- liczba osób zakwalifikowanych do szczepienia;
- liczba osób zaszczepionych w ramach programu;
- liczba osób, które zachorowały na grypę;
- liczba hospitalizacji wynikających z zachorowania na grypę;
- liczba zgonów z powodu grypy i jej powikłań;
- liczba osób zgłoszonych do programu.

III. Adresaci programu.

1. Oszacowanie populacji kwalifikującej się do objęcia programem.

Program profilaktycznych szczepień przeciw grypie skierowany jest do grupy docelowej obejmującej mieszkańców Miasta i Gminy Strzelin w grupie wiekowej 65+. Wielkość populacji we wskazanym przedziale wiekowym na dzień 30.06.2018 roku według danych Ewidencji Ludności Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie wynosi 3807 osób. Uwzględniając możliwości finansowe szczepieniem zostanie objęta szacunkowa liczba około 880 osób, co stanowi 23,11% docelowej populacji.

2. Tryb zapraszania do programu.

Program szczepień przeciwko grypie dla osób w wieku 65+ zameldowanych na terenie Miasta i Gminy Strzelin ma charakter otwarty.

Informacje o realizacji programu przedstawione zostaną przez organizatora programu w lokalnych mediach, na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń organizatora, stronie portalu społecznościowego oraz wśród organizacji działających na rzecz osób starszych. Dodatkowo realizator programu wyłoniony w drodze zastosowanej procedury otwartego konkursu ofert będzie zobowiązany do przeprowadzenia kampanii informacyjno – edukacyjnej tj. do umieszczenia plakatów informacyjnych w instytucjach publicznych, zakładach opieki zdrowotnej, aptekach, stronach internetowych, prasie lokalnej i miejskich nośnikach informacyjnych w sposób zwyczajowo przyjęty.

IV. Organizacja programu.

1. Części składowe programu, etapy i działania organizacyjne.

Program profilaktycznych szczepień przeciwko grypie dla mieszkańców w wieku 65+ Miasta i Gminy Strzelin realizowany będzie w latach 2018-2020 , w miesiącach wrzesień – listopad.

Program corocznie będzie składał się z następujących etapów:

1. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na realizatora programu.
2. Wybór jednostki realizującej program w drodze konkursu zgodnie z art. 48 b ust.1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych z środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 roku. (Dz. U. z 2017 r. poz.1938, z późn. zm.) oraz art.17 ust.1 i 22 ust.1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz.160), tak aby działania medyczne i edukacyjne były przeprowadzone w sposób merytorycznie właściwy w oparciu o zasoby finansowe Gminy Strzelin oraz wg harmonogramu opracowanego przez realizatora w uzgodnieniu z organizatorem.

Realizatorem programu powinien być podmiot wykonujący działalność leczniczą, wybrany w drodze otwartego konkursu ofert, posiadający wyspecjalizowaną kadrę oraz bazę niezbędną do realizacji programu. Kwalifikacje personelu oraz wyposażenie punktu szczepień muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami.

3. Opracowanie szczegółowego procesu współpracy między organizatorem a realizatorem.
4. Realizacja programu:
 - kampania informacyjno-edukacyjna
 - rekrutacja osób do programu
 - uzyskanie pisemnej zgody na szczepienie
 - badanie lekarskie kwalifikujące do szczepienia
 - wykonanie szczepień ochronnych
 - przeprowadzenie ankiety
5. Systematyczne monitorowanie realizacji programu.

Program będzie monitorowany przez cały okres jego realizacji, oraz po jego zakończeniu przez realizatora programu. Realizator programu przedstawi w trakcie realizacji Programu po zakończonym miesiącu kalendarzowym sprawozdanie o liczbie osób zakwalifikowanych do programu oraz liczbie osób zaszczepionych.

Po zakończeniu Programu realizator będzie zobowiązany złożyć sprawozdanie z całości realizacji programu.

2. Planowane interwencje.

Program przewiduje przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej, której celem jest podniesienie świadomości na temat grypy oraz zachęcić do uczestnictwa w programie. Kampania skierowana będzie do jak największej liczby odbiorców. Ulotki, plakaty z informacją na temat grypy, jej ciężkich powikłań oraz możliwości wzięcia udziału w programie szczepień zostaną rozpowszechnione w różnych instytucjach gminy. Materiały informacyjno-edukacyjne umieszczone zostaną również w lokalnych mediach, stronach internetowych.

Przed szczepieniem przeprowadzone zostaną badania lekarskie kwalifikujące do udziału w programie. Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce (KLR 2016) wskazuje, że wykonywanie szczepień powinno odbywać się w całym sezonie występowania największych zachorowań na grypę, najlepiej jednak szczepić na początku sezonu epidemiologicznego tj. od września do połowy listopada.

Program szczepień profilaktycznych przeciw grypie dla osób w wieku 65+ z terenu Miasta i Gminy Strzelin przewiduje zastosowanie szczepionki przeciwko wirusowi grypy według realizowanego schematu szczepień zgodnym ze wskazaniami producenta szczepionki z zaleceniami WHO na sezon 2017/2018. Szczepionki te zawierają antygeny HA i NA dwóch podtypów wirusa grypy typu A, a także jednego lub dwóch wirusów grypy typu B. Konieczność podawania szczepienia przeciw grypie w każdym kolejnym sezonie wynika ze zmienności antygenowej wirusów. Obecnie ze względu na szeroką ochronę oraz

porównywalne bezpieczeństwo rekomendowane są szczepionki czterowalentne (zawierają dwa podtypy wirusa grypy typu A i jedną, wybraną z dwóch istniejących, linię wirusa grypy typu B), zapewniające większą skuteczność w porównaniu ze szczepionką trójwalentną.

3. Kryteria i sposób kwalifikacji uczestników.

Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla osób 65+ z terenu Miasta i Gminy Strzelin ma charakter otwarty. Kwalifikacji do programu dokona lekarz podczas wstępnego badania. W pierwszej kolejności objęte programem zostaną osoby najbardziej potrzebujące, w tym niepełnosprawne, przewlekle chore, przebywające placówkach opiekuńczo-leczniczych. O zakwalifikowaniu się do programu zadecyduje kolejność zgłoszenia się do realizatora programu.

4. Zasady udzielania świadczenia w ramach programu.

Szczepienia ochronne przeprowadzane przez realizatora programu dla mieszkańców Miasta i Gminy Strzelin w wieku 65+ będą świadczeniem bezpłatnym, wykonywanym do wyczerpania zaplanowanych w budżecie Gminy Strzelin środków.

5. Sposób powiązania działań programu ze świadczeniami zdrowotnymi finansowanymi ze środków publicznych.

Aktualnie, w obowiązującym Programie Szczepień Ochronnych na rok 2018 nie ma szczepień obowiązkowych przeciw grypie, szczepienia te nie są finansowane ze środków znajdujących się w budżecie właściwego ministra ds. zdrowia.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) oraz Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego co roku wydaje zalecenia dotyczące szczepień przeciwko grypie ze względów klinicznych, indywidualnych oraz ze względów epidemiologicznych. Zalecenia te obejmują wszystkie osoby od 6 miesiąca życia, wskazując jednocześnie grupy rekomendowane do corocznych szczepień: osoby po przeszczepie organu, zdrowe dzieci w wieku od 6-56 miesięcy, dorosłych w wieku 50 lat i więcej, przewlekle chorych na choroby układu sercowo-naczyniowego, oddechowego, nerek, wątroby, neurologiczne, metaboliczne (w tym cukrzycę), dzieci i dorosłych z niedoborami odporności, dzieciom z wadami wrodzonymi serca, nadciśnieniem płucnym, z niewydolnością serca, kobiety będące w ciąży lub planujące ciążę w trakcie sezonu epidemicznego grypy, pensjonariuszy domów spokojnej starości, osoby patologicznie otyłe, pracownikom ochrony zdrowia.

Szczepienia przeciwko grypie osób powyżej 65 roku życia znajdują się w grupie szczepień zalecanych ze względu na wskazania epidemiologiczne, nie są jednak finansowane z środków Ministerstwa Zdrowia. Proponowany program umożliwi zaszczepienie osób szczególnie narażonych na zachorowania wywołane wirusem grypy z ciężkim przebiegiem powikłań pogrypowych.

6. Sposób zakończenia udziału w programie i możliwość kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych, jeżeli istnieją wskazania.

Zakończenie udziału w Programie jest możliwe na każdym etapie programu na życzenie uczestnika. Zakończenie udziału w programie może być zakończone ze względów:

- braku zgody pacjenta na wykonanie szczepienia;
- przeciwwskazań medycznych do podania szczepionki;
- wyczerpania się puli szczepionek

7. Bezpieczeństwo planowanych interwencji.

Realizatorem Programu będzie podmiot leczniczy spełniający wymogi obowiązujących przepisów. Szczepienia odbywać się będą z zachowaniem obowiązujących zaleceń producenta szczepionki. Preparat szczepionkowy do realizacji Programu zostanie wybrany na podstawie najnowszej wiedzy medycznej i obowiązujących zaleceń, będzie posiadał rejestrację i dopuszczenie do obrotu na terenie Polski. Profil bezpieczeństwa szczepionki będzie określony w aktualnej *Charakterystyce Produktu Leczniczego*, udostępnionej przez producenta szczepionki.

Dostępne w Polsce inaktywowane szczepionki, zawierają jako antygen rozszczepiony winion wirusa grypy, posiadają udowodnioną skuteczność i bezpieczeństwo.

Istnieją przeciwwskazania do szczepienia przeciw grypie:

- anafilaktyczna nadwrażliwość na białko jaja kurzego lub antybiotyki używane w procesie produkcji inne składniki szczepionki;
- ostre choroby gorączkowe;
- ostre choroby o umiarkowanym lub ciężkim przebiegu, bez względu na to, czy towarzyszy im gorączka czy też nie;
- zespół Guillian-Barré stwierdzony w okresie 6 tygodni po poprzednim szczepieniu przeciwko grypie.

Inaktywowane szczepionki przeciw grypie mogą powodować niepożądane odczyny poszczepienne, których nie należy utożsamiać z zachorowaniem na grypę. Odczyny te mogą mieć charakter reakcji miejscowych zaobserwowanych u 50% -70% szczepionych, tj.:

- zaczerwienienie w miejscu szczepienia,
- bolesność i obrzęk w miejscu wstrzyknięcia utrzymujący się do 2-3 dni,
- objawy grypopodobne, tj. gorączka, ból głowy, mięśni, złe samopoczucie występują rzadziej i ustępują po kilku dniach.

Odczyny ogólne stwierdzone u 11% -35% szczepionych, mogą wystąpić od 6 do 48 godzin po szczepieniu i trwać od 1-2 dni:

- ból głowy,
- ból stawów,
- ból mięśni,
- podwyższona temperatura ciała.

Do wyjątkowo rzadkich objawów należą objawy alergiczne, które są spowodowane nadwrażliwością na białka jaja kurzego, należą do nich:

- astma alergiczna,
- obrzęk Quinkego,
- dreszcze,
- wstrząs anafilaktyczny⁶

8. Kompetencje /warunki niezbędne do realizacji programu.

Szczepienia ochronne będą realizowane przez podmioty prowadzące działalność leczniczą na terenie Gminy Strzelin, na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t. j. Dz. U. z 2018 poz. 160 z późn. zm.). Wyposażenie punktu szczepień będzie zgodne pod względem sanitarnym i technicznym zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012 r. poz. 739 z późn. zm.).

9. Dowody skuteczności planowanych działań.

1) Zalecenia, wytyczne, standardy.

Szczepienia ochronne przeciw grypie rekomendowane są w Polsce przez: Główny Inspektor Sanitarny w ramach realizacji Polskiego Programu Szczepień Ochronnych, Sanitarny Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego (PZH), Światową Organizację Zdrowia (WHO), Komitet Doradczy ws. Szczepień (ACIP), Krajowy Ośrodek ds. Grypy, Kolegium Lekarzy Rodzinnych, Polskie Towarzystwo Diabetologiczne, Polskie Towarzystwo Chorób Płuc, Naukową Radę Instytutu Oświaty Zdrowotnej Fundacji Haliny Osińskiej oraz na świecie przez: Advisory Committee on Immunization Practices- United States (Grohskopf 2016)⁷,

American Academy of Pediatrics (AAP 2016)⁸, American Academy of Emergency Medicine (Abraham 2016)⁹, European Society of Cardiology (ESC 2016)¹⁰.

Zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) szczepienia ochronne powinny być oferowane co sezon epidemiczny wszystkim osobom z grup ryzyka.

2) Dowody skuteczności (efektywności klinicznej) oraz efektywności kosztowej.

Istnieje wiele wtórnych dowodów naukowych potwierdzających efektywność i bezpieczeństwo szczepień przeciwko grypie, w tym efektywność kosztową.

Szczepienia są powszechnie akceptowane, zalecane przez ekspertów polskich i zagranicznych, finansowane w wielu krajach europejskich oraz przez liczne samorządy w Polsce.

Skuteczność szczepień przeciwko grypie w grupie osób w podeszłym wieku, według wytycznych praktyki klinicznej, uważana jest za dowiedzioną, a korzyści przeważają nad potencjalnym ryzykiem związanym z podawaniem szczepionki. Zarówno skuteczność, jak i efektywność kosztowa szczepień w danym roku zależna jest od wielu czynników, takich jak dopasowanie antygenowe szczepionki do krążącego wirusa, inwazyjność wirusa, stan epidemiologiczny oraz odsetek zaszczepionej populacji.

Skuteczność szczepień przeciwko grypie zależy od takich czynników, jak: wiek pacjenta, jego ogólny stan zdrowia – w tym stan immunologiczny – oraz stopień podobieństwa między szczepami wirusa krążącymi w środowisku, a zawartymi w szczepionce.

Badania nad skutecznością szczepionki przeciw grypie ujawniły korzyści we wszystkich grupach wiekowych. W grupie zdrowych dorosłych skuteczność ta kształtuje się na poziomie 70 – 90%. U osób starszych i dzieci jest nieco niższa i wynosi średnio 60%.

Coroczne szczepienia przeciw grypie u osób starszych nie tylko chronią przed infekcją wirusem grypy, ale jednocześnie pobudzają układ odpornościowy organizmu do skuteczniejszego działania.

Badania pokazały, że szczepienia przeciw grypie pozwalają znacznie obniżyć ryzyko kolejnego zawału serca (o 67%), udaru (o 55%) oraz śmierci z przyczyn sercowo – naczyniowych (o 75%), a zaszczepieni chorzy na cukrzycę o 70% rzadziej wymagają hospitalizacji, zaś u chorych na astmę i POChP pozwalają obniżyć ryzyko zgonu o 70%.

U osób starszych w wieku 65 lat i więcej szczepienia pozwalają zredukować liczbę hospitalizacji grypowych o 25-39% oraz ogólną śmiertelność podczas sezonów grypowych o 39-75%.

W badaniach Uhart i wsp.¹¹ dokonano analizy danych z 5 krajów UE (Francji, Niemiec, Włoch, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii), zgromadzonych podczas 10 sezonów grypowych w latach 2002-2013. Wykazano, że zastosowanie szczepionki czterowalentnej pozwoli w porównaniu ze szczepionką trójwalentną na uniknięcie:

- 1,03 mln (327,9/ 100 000) dodatkowych przypadków grypy,
- 453 000 (143,9/ 100 000) wizyt u lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej,
- 672 000 (213,7/ 100 000) utraconych dni pracy
- 24 000 (7,7/ 100 000) hospitalizacji
- 10 000 (3,1/ 100 000) zgonów

V. Koszty realizacji.

1. Szacunkowe koszty jednostkowe.

Planuje się, że koszt szczepienia jednej osoby, tj. koszt zakupu szczepionki, koszt badania lekarskiego kwalifikującego do szczepienia, koszt podania szczepionki, koszty działań informacyjno-edukacyjnych oraz koszty związane z monitorowaniem i ewaluacją to koszt od 40 do 45 zł.

2. Planowane koszty całkowite.

Środki na realizację programu zostały zabezpieczone w budżecie Gminy Strzelin na rok 2018 w dziale 851 rozdział 85195 w kwocie 40 000,00 zł. Realizator programu będzie wykonywał program do wyczerpania przyznanych środków. W latach 2018-2020 na realizację programu wyasygnowana zostanie kwota 120 000,00 zł.

3. Źródła finansowania, partnerstwo.

Program szczepień przeciwko grypie w całości zostanie sfinansowany z budżetu Miasta i Gminy Strzelin.

4. Argumenty przemawiające za tym, że wykorzystanie dostępnych zasobów jest optymalne.

Zachorowania na grypę oraz późniejsze powikłania pogrypowe mogą mieć ciężki przebieg, szczególnie dla osób z grupy ryzyka tj. powyżej 65 roku życia, dlatego szczepienia ochronne przeciw grypie są konieczne.

VI. Monitorowanie i ewaluacja.

1. Ocena „zgłaszalności” do programu.

Ocena „zgłaszalności” do programu będzie monitorowana na podstawie miesięcznych sprawozdań realizatora programu zawierających dane:

- liczbę osób zakwalifikowanych do szczepienia,
- liczbę osób zaszczepionych.

2. Ocena jakości świadczeń w programie.

Ocena jakości świadczeń będzie wydana na podstawie ankiety dotyczącej oceny wykonanych świadczeń i realizacji Programu, którą każdy uczestnik otrzyma do wypełnienia po wykonanym szczepieniu.

3. Ocena efektywności programu.

Ocena efektywności Programu dokonana będzie na podstawie danych:

- liczba zaszczepionych w Programie w stosunku do liczby uprawnionych do szczepienia,
- liczba zachorowań na grypę w stosunku do liczby zaszczepionych,
- liczba zachorowań na grypę i jej powikłania w stosunku do liczby populacji uprawnionej do szczepienia w ramach programu,
- porównanie stanu zachorowań przed wprowadzeniem działań objętych programem a stanu po jego zakończeniu.

VII. Okres realizacji programu.

Program realizowany będzie w latach 2018-2020. Wykonanie szczepień ochronnych realizowane będzie w okresie od września do grudnia.

VIII. Podstawa prawna.

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U z 20017 r. poz. 1938 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 160 z późn. zm.)

¹ Meldunki Epidemiologiczne 8-15 luty 2018 r. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego
<http://www.old.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/grypa/index.htm>

² Meldunki Epidemiologiczne, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego
<http://www.old.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/grypa/index.htm>

³ Meldunki Epidemiologiczne, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, <http://wwwold.pzh.gov.pl>

⁴ Meldunki Epidemiologiczne, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego
<http://www.old.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/grypa/index.htm>

⁵ Sytuacja Zdrowotna Ludności Polski i Jej Uwarunkowania , red.: Bogdan Wojtyniak, Paweł Goryński, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego- Państwowy Zakład Higieny

⁶ Polskie Standardy Profilaktyki i Leczenia Grypy, prof. dr hab. Lidia Brydak, dr n. med. M. Romanowska, prof. dr hab. n. med. A. Radzikowski, prof. dr hab. N. med. Andrzej F. Steciwko s. 19.

⁷ <https://www.cdc.gov/mmwr/volumes/>

⁸ <https://aap.org/en-us/Pages/Default.aspx>

⁹ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26763858>

¹⁰ <https://www.escardio.org/Guidelines/Clinical-Practice-Guidelines>

¹¹ Uhart M., H. Bricout, E. Clay & Natalie Largerson; wpływ szczepionki przeciwko grypie sezonowej na zdrowie publiczne i aspekty ekonomiczne porównanie czterowalentnych i trójwalentnych szczepionek przeciwko grypie w Europie.

**ZGODA NA UDZIAŁ W PROGRAMIE POLITYKI ZDROWOTNEJ
OBEJMUJĄCEJ PRZEPROWADZENIE SZCZEPIEŃ PRZECIWKO GRYPIE**

Ja, zameldowana/y pod adresem:
(nazwisko i imię)

.....
wyrażam zgodę na udział w „ Programie polityki zdrowotnej w zakresie szczepień ochronnych przeciwko grypie dla osób w wieku 65 lat i powyżej, zameldowanych na terenie Gminy Strzelin na lata 2018-2020” obejmującym wykonanie szczepienia szczepionką ochronną przez wykwalifikowany personel medyczny.

Potwierdzam, iż zostałam/em poinformowana/y o celu przeprowadzenia szczepień.

Potwierdzam, iż zostałam/em poinformowana/y o możliwości rezygnacji z udziału w Programie na każdym etapie jego realizacji, po złożeniu pisemnej rezygnacji z uczestnictwa w Programie.

Potwierdzam, że zostałam/em poinformowana/y o przeciwwskazaniach do wykonania szczepienia, dających się przewidzieć następstwach i powikłaniach, zwiększeniu ryzyka zdrowotnego w przypadku niewykonania szczepienia, możliwości wystąpienia negatywnego odczynu poszczepiennego, który może powstać mimo prawidłowego wykonania szczepienia, postępowania po wykonaniu czynności leczniczej. Informacja przekazana mi przez personel medyczny była dla mnie w pełni jasna i zrozumiała. W trakcie rozmowy miałam/em możliwość zadawania pytań dotyczących proponowanego szczepienia.

Oświadczam, że zapoznałam/em się z powyższym tekstem i wyrażam zgodę na wykonanie szczepienia.

Ze względu na własne bezpieczeństwo Pacjent powinien pozostać na terenie przychodni przez 30 min. Po wykonaniu szczepienia.

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych na potrzeby z realizacją Programu.

.....
(Data i czytelny podpis)

**ANKIETA DOTYCZĄCA SATYSFAKCJI ZE SPOSOBU REALIZACJI I JAKOŚCI
UDZIELONYCH ŚWIADCZEŃ**
(badanie anonimowe)

1. Jak oceniasz swój poziom satysfakcji z realizacji „Programu szczepień profilaktycznych przeciw grypie dla osób 65 lat i powyżej z terenu Miasta i Gminy Strzelin”

a) Poziom wiedzy o oczekiwanych efektach zdrowotnych po wykonaniu szczepienia

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

- od 1 poziom - bardzo słaby do 6 poziom - bardzo wysoki

b) Poziom wiedzy o możliwych zagrożeniach związanych z wykonaniem szczepienia

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

- od 1 poziom - bardzo słaby do 6 poziom - bardzo wysoki

2. Jak oceniasz jakość udzielonych świadczeń zdrowotnych w ramach Programu

a) Terminowość wykonania szczepień

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

- od 1 poziom - bardzo słaby do 6 poziom – bardzo

b) Poziom usług lekarskich (badania przed szczepieniem)

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

- od 1 poziom - bardzo słaby do 6 poziom – bardzo

c) Poziom usług pielęgniarских (podanie szczepionki)

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

- od 1 poziom - bardzo słaby do 6 poziom – bardzo

3. Czy uważasz, że realizacja tego Programu jest potrzebna:

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

- od 1 zdecydowanie nie do 6 zdecydowanie tak

4. Jakie są twoje potrzeby w zakresie realizacji programów polityki zdrowotnej na terenie Miasta i Gminy Strzelin:

.....
.....
.....
.....
.....